

Brașov, 16 Martie v.

"Amu învinsu" ! strigă foile
tiszaiste în cor, "omenii noștrii
s'au purtat cu nise lei votându
paragrafi cu pricina ai legii mi-
litare, ér opoziția a suferit un
nimicitoru desastru, pentru care
nu-o vomu acasa, ci numai o vomu
compătimi".

"Ați învinsu" ! răspundú orga-
nele opoziției "dér va fi vai de
noi, pentrucă n'ati înțelesu sem-
nele tragice ale sortii".

O împușcatură a băgatú în
grópă pe acela, care era chiămatú
a stringe legătura iubirei între
poporú și tronú. Istoria v'a datú
unú semnú și voi nu l'ati înțe-
lesu, n'ati vrutú s'lu înțelegeți,
esclamă organul lui Apponyi.
Căci cum puteamú se ne talmă-
cimú mórtea lui (a prințului de
coronă) altfelú decâtú că díle
grele se apropiă, timpuri de se-
riose încercări pentru monarhia?
Și curéndú după acésta o a doua
impușcatură ne dádú unú nou
semnú și mai clarú, vestindú mór-
tea unui vechiu soldatú (a colo-
nelului unгурú din Alba-Iulia.)

Dér, continuă "Bud, Tagblt."
Tisza Kalman cu ai s'ei nu și-au
datú ostenéla a talmăci aceste
semne grozave tragice ale desti-
nului. Ei vorú vedé odatá ce con-
secențe fatale militare-politice va
aduce după sine votulú lorú, nu-
mai de n'ar fi pré târdu!

Era lucru firescú ca în ase-
meni împrejurări, contele Apponyi,
care se visa deja în fotoliul de
ministru-președinte, se fiă cuprinsú
și elú de acea tristă desamăgire,
ce au gustat'o înaintea lui mulți
alții, cari au speratú, că maiori-
tatea dietei va înțelege semnele
timpului.

De aceea a declaratú Appo-
nyi în ședința de ér a dietei, că
după votarea ȘȘ-lorú 24 și 25 re-

nunță la ori-ce discutiune și că
nici că va mai lua parte la ea,
căci și așa nu e de nici unú folosú
a vorbi cătră aceia, cari din con-
siderațiunii de partidă au comisú
alaltaerú unú păcatú neiertatú

De-ar fi numai acesta "péca-
tulú", ce l'au comisú ómenii lui
Tisza, atunci n'ar avé causă Ap-
ponyi de a le vorbi de "fatalulú
viitorú" ce-i așteptá.

Dér ei au comisú pécate multú
mai mari și în adevérú neiertate,
când în îngâmfarea lorú au călcatú
în picioré drepturile și libertatea
popórelorú nemaghiare, desprețu-
indú semnele admoniatóre ale tim-
pului.

Și în acésta lucrare i-a spriji-
nitú și Apponyi cu ai s'ei. De ce
se mirá dér ei, când li-se întem-
plá odatá și lorú ceea ce li-s'a în-
témplatú de atâtea ori acelora,
cari au pretinsú dreptate pentru
naționalitățile din țerá, conjurân-
du-i s' aibă în vedere că viitorul
statului atérná dela buna înțele-
gere dintre popórele lui și dela
mulțumirea lorú?

N'au vrutú s' asculte însé nici
cei din drepta, nici cei din stânga
de semnele admoniatóre ale tim-
pului și au votatú constantú în
contra naționalităților, de câte
ori s'a tractatú de binele și de
mulțămirea lorú.

Mai era óre opoziția maghiară
espusá astáđi "compătimirei" u-
neltelorú lui Tisza Kalman, decă
n'ar fi sprijinitú ea însási mai tare
regimulú de față prin aceea, că a
făcutú totdeuna causă comună cu
majoritatea, în contra naționalită-
ților nemaghiare?

Décá Apponyi dorește sincerú
întărirea legăturai de iubire între
poporațiune și tronú, atunci tre-
bue s' nisească înainte de tóte ca
tóte popórele s' fiă mulțamite cu
privire la naționalitatea lorú, căci
cum díse Ugron provocându-se la

Austria, numai popórele multú-
míte potú asignra tronulú și mo-
narchia.

DIN AFARÁ.

Anglia și Germania.

Intr'unú articolú inspiratú desfășurá
"Morning Post" din Londra raportulú
reciprocú dintre Anglia și Germania.
Idea fundamentală a articolului e, că
Anglia nici ađi, când oficiósele germane
dorescú cu atât de ostentativă amiciția a-
lianța cu Anglia, precum până deunăđile
totú așa de ostentativú atacau totú ce e
englezescú, n'are nici cea mai mică
causă de a renunța la atitudinea sa bine-
voitoare, dér independentă, precumú ni-
câtunci nu s'a intimidatú de amenințări
mascate. Poporulú și cabinetulú engles
considerá *dona ferentes* germani cu ace-
lași simțéméntú, ca odinórá Grecii, și
décá acum în fața diferitelorú întémplări
din mai multe părți ale lumii se nutrește
în Berlínú cugetulú de a se îndeplini
o mai strinsă apropiere de Anglia, ca de
o putere încă neusată, Anglia din parte'i
n'are nici celú mai micú motivú de a
preface raportulú cordialú care îndes-
tulesce deplinú, într'o alianță încă și
mai strinsă. Mai alesú se înșală Germa-
nia decă crede, că ea n'are decâtú s'ș
întinđă degetulú celú micú, pentru ca
s'nduplece pe guvernulú englesú a
încheia alianță formală cu Germania.
Pentru așa ceva n'are Anglia nici causă,
nici necesitate.

Emin-Pașa.

"Reuter Office" ananță din Cairo,
că Mohamed Beravi din Omdurman a
sositú acolo. Elú a comunicatú, că Șei-
culú Senussi a isgonitú pe dervișii din
Darfurú și Cordofanú, și că aceste pro-
vincii suntú ađi ocupate de ómenii lui
Senussi. Beravi adause, că elú a înso-
țitú în Iulie trecutú 6000 de Madhiști
în contra lui Emin-pașa, dér că la Bor
au fostú deplinú bătúți și mai toți uciși.
Ómenii lui Emin-pașa au luatú ca pradă
câte-va vapoare și multă munițiune.

Beravi a scăpatú cu 100 de ómeni la
Omdurman. Mai spuse Beravi, că óme-
nii lui Emin-pașa erau sănătoși, au fostú
toți la elú în provincia Bahr-el-Ghazal
și l'au însoțitú cătrí-va călători europeni.

Desființarea comisariatului reg. dela Năséudú.

Inspectorulú ungurescú de scóle
alú comitatului Bistrița-Năséudú,
Dr. Iuliu Havas, vorbindú în co-
lónelul lui "Kolozsvár" despre des-
ființarea comisariatului regescú de
pe fostulú teritoriu alú regimen-
tului alú 2-lea de graniță românú
(Năséudú), díce, că nu voiesce s'
reamintéscá cauzele pentru cari s'a
întrodusú acéstu comisariatú, pen-
tru ca s' nu mai agiteze prin a-
césta spiritele, dér declará, că des-
ființarea acéstu comisariatú, după
o activitate de 5 ani, este unú
semnú îmbucurătorú alú situați-
nei actuale (sic!). Numele baronu-
lui Banffy Dezsó, díce sluga, lui Ha-
vas e nedespărțitú de istoria ținu-
tului năséudenú. După acésta apoi
dă urmátórele informațiuni privi-
tóre la noulú statutú ce vré s' lú
impuná Banffy Năséudenilorú:

În ultima dí a anului trecutú au
fostú întárite din partea Majestății Sale
statutele fondului granițerescú și acum
mai suntú de luatú numai dispozițiunile
de lipsă pentru punerea în praxă a ace-
lorú statute, ceea ce se va face încă în
decursulú acéstu anú.

Statutele constau din 46 ș-i. Pri-
mulú ș. deosebesce fundațiunea pentru
stipendii de fundațiunea pentru școli.
Destinațiunea fundațiunei școlare cen-
trale este susținerea).

1) a unui gimnasiu superiorú în
Năséudú, a unei scóle elementare pentru
băeți și fete și a unei scóle de fete
poporale și superioare. 2) a câte unei
scóle elementare mixte în 5 comune
anumite. Asupra acéstorú scóle inspec-
țiunea, în sensulú legilorú în vigóre și
a ordinațiunilorú ministeriale, se va e-

FOILETONULU "GAZ. TRANS."

(0)

CARMEN.

— Novela. —

[Fine.]

Până când petreceam ascunsú în Gra-
nada, aici se țineau lupte cu taurii, la
cari totú-deuna lua parte și Carmen.
ntorcéndu-se acasă imi vorbea multe
despre unú frumosú și sdravénú picador
cu numele Luca. Scia cum fi chiamá
calulú și câtú prețuesce tunica lui bro-
dată. Eu nu făceam multú dintr'asta.
Dér Juanito, soțulú care mai rămase,
peste câteva díle imi spuse că a vedútu
pe Carmen, dimpreună cu Luca, la unú
comerciantú. Scirea acésta făcea s' mé
cutremurú. Am întreatú pe Carmen
cum și de ce s'a împrietinitú cu picado-
rulú Luca?

"E astfelú de voinicú", răspuse ea,
"că ai puté începe cu elú ori-si-ce. Pê-
rélulú ce face sgomotú arată că are séu
apá séu petrișú. Elú a dobénditú o miă
și doué-sute de realí în lupta cu taurulú
și din doué una e sigurú: séu s' i căș-
igámú banii, séu fiind-că e bunú călă-

rețú s' lú luámú între noi. Avemú lipsă
s' uplemú locurile góle ale celorú morți
la'lú cu tine."

"Nu vréu", i-am răspunsú. "Nu-mi
trebue nici banii lui, nici elú, și te oprescú
s' mai vorbescú cu elú."

"Grijesce", díse ea. "Fórte iute potú
s' facú ceva..."

În timpulú acela m'am întélnitú cu
d-ta, Domnule, mai întéu în Mantilla
și apoi în Cordova. Despre celelalte
întélniri ale nóstre nu-ți mai vorbescú.
Póte le scii mai bine ca mine. E destulú
a-ți spune, că césorniculú ți-l'a furatú
Carmen; și vré s' ți fure și banii, dér
mai alesú inelulú ce-lú vedú pe degetulú
d-tale. Ne-amú certatú însé la olaltá și
eu am lovit'o. Ea începú s' plângá.
Intéia órá am vedútu plângéndú și plân-
sulú m'a mișcatú fórte. I-am cerutú ier-
tare, dér totá díua simțiam párerrea de
reú apăsându-mé și când am ajunsú în
Mantilla n'a vrutú s' mé îmbrățișeze.

Când ne-amú despărțitú ea'mi díse:
"În Cordova e sərbátore, voi merge
s' vedú decă se póte face ceva și te
voi însciința cine au baní la sine."

Am lăsat'o s' mérgá. Tóte acestea
insé m'au pusú pe gânduri. Așa trebuia

se fiă, își rěsbună, gândeamú în mine.
Am audítú dela unú țeranú că în Cor-
dova éráși e lupta cu taurii. Sângele
începú s' fěrbá în mine și numai decâtú
am plecatú spre piață ca unú nebunú.

Cineva m'a arátatú care e Luca,
ér pe o bancă de lângá barieră am zá-
ritú pe Carmen. Mi-a fostú destulú atáta
ca s' pricepú totú. La prima învingere
Luca rupse cocarda roșá de pe taurú
și o întinse Carminei, care o ascunse
numai decâtú în pěrú. Dér taurulú își
rěsbună pentru mine. Ilú imbutúși pe
Luca așa, că calulú căđú pe pieptú și
elú peste ei. Mé uitam la Carmen, care
într'aceea își pársi loculú. Nu pu-
team s' mé depártezú fiind-că doriámú
s' vedú sfěrsitulú luptei. După aceea
m'am reíntorsú la casa ce o cunoscú și
d-ta și am așteptatú liniștitú până lame-
đulú noptii. Pe la 2 óre veni și Car-
men surprinsá puținú de prezența mea.

"Vin'o cu mine", i-am díșú.
"Bine, vomú merge", răspuse ea.
Am pus'o în șeua, am datú pintení
calului și tótá nóptea am mersú fără de
a díce o vorbá măcarú unulú cătră al-
tulú.

În altá dí ne-am opritú la o cárciumă

solitară aprópe de o mánăstire. Aici-am
díșú Carminei:

"Ascultá-mé: Voiu uita tóte și nu
voi díce o singurá vorbá despre ni-
micú. Dér jurá-te, că mé vei urma în
America și că acolo vei fi liniștitá."

"Nu, nu voi merge în America", díse
ea. "Aici mé affu bine."

"Fiind-că ești aprópe de Luca, gân-
desce însé, că decă se va vindeca, nu se
vindecá ca s' i îmbétrănescú ósele. De
altmintrelea de ce s' mi vėrsú veninulú
asupra lui? Nu voi s' ți-lú omorú;
te voi omori însé pe tine!"

Ea se uitá lungú și c'o privire sél-
batică la mine și imi díse:

"Totdeuna am cređutú că mé vei
omorí. Când te-am vedútu intéia órá
m'am întélnitú în ușá c'unú popá. Ađi-
nópte, a venitú din Cordova; nu-lú vedú?
étá că a fugitú unú iepure printre picio-
rele calului tēu. E scrisú s' fiă așa!"

"Carmencita", am întreat'o, "nu mé
iubescú mai multú?"

Ea nu'mi răspuse nimicú.

"S' ne schimbámú viéta, Carmen",
am continuatú cu glasú rugătorú. "S'
ne retragemú undeva de undé nici-odată
nu ne vomú mai despărți. Sci tu că nu

sercitate amăsurată caracterului școlilor comunale.

Venitele fundației pentru premii sunt destinate pentru a ajutama cu stipendii pe copii locuitorilor din 45 comune grănițrești, decât acei copii cercetăți anumite școli din patriă sau decât ei înveță vre-o măestria industrială sau pentru a-i ajutama și în altă mod.

Fundațiile sunt a se manipula în Năsăud. Pe lângă controlul adunării generale, manipularea este îndreptată comitetului de direcțiune. Limba de consultațiune și administrațiune o hotărăsece adunarea generală; decât însă aceea n'ar fi limba oficială a statului, atât protocoalele, cât și socotelele, din punctul de vedere al supremei inspecțiuni din partea statului, sunt a se redigea paralel și în limba oficială a statului și totu în această limbă sunt a se așterne și la guvernă; toate raporturile private ori oficiale ale comitetului de direcțiune sau publicațiunile corporațiunilor sunt a se redigea asemenea sau în limba oficială a statului, sau adăugându-se paralel și conceptul în această limbă.

Adunarea generală o formăză a) câte un membru plenipotențiat din partea reprezentanților comunale din cele 45 comune, ales sub presiunea solgăbirului cercuală; b) 12 membri ai comitetului comitatensu numiți din partea guvernului; c) directorul gimnasiului.

Comitetul de direcțiune constă: a) din președintele adunării generale ales din partea acesteia și ca președinte al comitetului de direcțiune pe 6 ani și întărit de guvernă; b) din 6 membrii aleși de adunarea generală; c) din un membru denumit din partea episcopului greco-cat. din Gherla; d) din un membru ales de adunarea administrativă a comitatului Bistrița-Năsăud; e) din funcționarul primu al administrațiunii și f) din directorul gimnasiului superioru din Năsăud. Alegerea acestora se face pe 6 ani. Secretarul însă se alege pe viață. Alegerea profesorilor, învățătorilor și a directorului gimnasiului, apoi votarea premiilor și ajutoarelor cade în dreptul comitetului de direcțiune, necesară fiindu cu toate acestea și aprobarea guvernului. Comitetul de direcțiune are să înainteze hărțile sale la ministrul de culte și instrucțiune publică prin fișpanul comitatului Bistrița-Năsăud, care este îndreptătit în ori ce timp a cerceta și a inspecta toate afacerile fundațiilor.

SCIRILE ȚILEI.

Persecuțiuni unguresci. Măestrii români din Alba-Iulia au întemeiat o societate spre a se pute ajutama în casu

de bôlă și totodată ași promova interesele măestriei lor, prin conveniri și petreceri. Ministrul ungurescu de interne însă n'a aprobatu statutele acestei societăți sub păcătoșul pretextu, că în orașul respectiv sunt spitale destule și că măestrii români s'au asociat singuri. — Va să dică nici în nenorocitul castu de bôlă nu-i mai ertă guvernul ungurescu Românilor a se ajutama! Trăim în mijlocul Africei celei sălbătice, ori în mijlocul Europei celei culte?

Esercitiile de primăveră ale rezerviștilor corpului 12 de armată se voru face dela 11—17 Aprilie și dela 24 Aprilie până la 6 Maiu, și anume: în Brașov (3 batal. din reg. 2 de inf.), în Sibiu (3 batal. din reg. 31 de inf. și batalionul 23 de vânători), în Clușiu (3 batalione din reg. 51 și 1 batalion din reg. 63 de inf.), în Tergu-Mureșului (câte 1 batalion din reg. 62 și 63 de inf.), în Bistrița (2 batalione din reg. 63 de inf.), în Orăștia (2 batalione din reg. 64 de inf.), în Sebeș (1 batalion din reg. 64 de inf.), în Odărheiu (1 batalion din reg. 82 de inf.), în Făgăraș (batalionul 28 de vânători). Rezerviștii reg. 2 de husari facu esercitiile în Sibiu, ai reg. 3 de husari în Brașov dela 24 Aprilie până la 6 Maiu.

Proclamarea regatului român. În 14 Martie, fiindu aniversarea proclamării regatului român, s'a oficiat Te-Deum la mitropolia din Bucuresci, la care au asistat Regele însoțit de casa sa militară și civilă, miniștrii, membrii din corpul diplomaticu, generalii, prefectul poliției și primarul capitalei, senatorii și deputații. Capitala a fostu împodobită cu steaguri naționale. De asemenea în districte s'au oficiat Te-Deumuri, la care au asistat reprezentanții guvernului și diferitele autorități.

În memoria lui C. A. Rosetti. În 8 Aprilie se împlinesc patru ani dela mărtea lui C. A. Rosetti. Ca și în anii precedenți, „Românul” din aceea zi va fi consacratu memoriei fondatorului său. În scopul acesta organul liberalu rōgă pe toți amicii, cari au scrisori inedite sau alte acte referitoare la viața răposatului C. A. Rosetti, să le comunice redacțiunii spre a pute fi publicate.

Procesul de presă Cosma-Albini. Curtea cu jurați din Clușiu a condamnatu pe redactorul „Tribunei”, d. Septimiu Albini, la o lună închisore și 100 fl. amendă, în urma procesului ce d-lu Partenie Cosma l'a intentat pentru vătămarea de onore într'unu articolu apărut în „Tribuna” în contra d-sale. Pertrac-

tarea s'a făcutu eri, Mercuri. E regretabilu, că și asemenea afaceri de onore mai ajungu înaintea curții cu jurați unguresci!

Agiul nu mai este. Cu ziua de 14 Martie 1889, spune „România”, agiul care era odată peste 17 la sută, nu mai există. Biletele de bancă și primescu la visteria dreptu aur pentru plata rentei și plățile la casele publice au începutu a se face în aur.

Cutremur de pământ. „Biserice și Școlei” i-se scrie din comuna Kövesd, comitatul Timișului, că în 4/16 l. c. la 1 oră 10 min. d. a. s'a întâmpat unu cutremur de pământu atât de înfiorător, încât cugeta omul că și casele voru să se răstorne. De asemenea s'a întâmpat și altu doilea cutremur de pământu în 6/18 l. c. pe la 7 ore și 30 minute, der mai puțin intensiv.

Explosiune de petrol. În prăvălia Bök din Reghinul săsescu s'a întâmpat Țilele acesteia o mare nenorocire. Unu învățacul dela această prăvălie fu trimis la butoale cu petrolu, ce se aflau sub pōrtă, ca să vedă decât într'unu butoiu se mai află petrolu. Fiindu că era cam întunerecu, băutul aprinse unu chibritu, pe care-l ținea deasupra destupăturii dela butoiu pentru a se pute uita. Dela nisce scinte ale chibritului, cari căzură înăuntru, se aprinse petrolul din butoiu și explodă. Hainele învățacului se aprinseră și astfel cu ele aprinse pe trup fugi în grădină, unde căzu jos leșinat. Mai târziu fu aflatu aci și numai cu mare greutate succese a-lu readuce în simțiri, der după puținu timp a murit. Dela butoiul ce a explodatu s'a aprinsu totă casa, așa că cei cari erau înăuntru abia au putut scăpa. Paguba e de 10—12 mii fl., dintre cari nimic nu era asigurat.

În afacerea răscumpărării regalilor mai sunt numiți comisari ai guvernului inspectorul catastralu br. Jerome Malcomes pentru comitatele Arad, Bichiu, Caraș-Severin, Cianad, Ciongrad, Torontal, Timiș și Bac-Bodrog; inspectorul de tinere în evidentă Eugen Szentpaly pentru comitatele Beregu, Ugocea, Maramureș, Haidu, Sătmăr, Saholciu, Borșod, Zemplin și Ungu etc. Acești comisari au să stabilească sumele de despăgubire. Pe comisarii numiți pentru comitatele ardeleni i-am făcutu deja cunoscuți.

La Academia română în ședința publică de Vinerea trecută părintele Episcopu Melhisedec a cetit unu memoriu

asupra „Mōștelor sfinți Paraschive” dela biserica Trei-Erarchi din Iași.

Bani găsiți. Ați înainte de ameli s'a găsit de către căpitanul poliției din locu o sumă de bani. Păgubașul o găsece la poliția.

Șahul Persiei va face în curend unu vizita țarului Rusiei la Petersburg, unde va sta vr'o două săptămâni, er după aceea va visita mai multe țeri occidentale. La reîntorcere, se va opri vr'o câteva zile și în Bucuresci.

Miscarea în portul Galați. „Poșta” din Galați spune, că în portul acelu oraș se observă o via animată. Se facu mari cumpărături de cereale și prețurile au începutu a se urca. De asemenea vitele mari au începutu a se căuta plătindu-se părechea de boi bun cu 450—500 lei.

Din dieta unguresă.

Continuându-se ședința dela 22 Martie, opoziția s'a plânsu, că majoritatea și poliția vrău să intimideze și terorizeze. A întreatu pe ministrul de justiția, de ce procurorul n'a procedat și în contra organelor poliției, care au amenințat, că pune se impuce în febrele clubului opoziționalu, cum a procedat contra escendenților. Președintele vrău să trece la ordinea zilei. Hoișii dișe, că nu va fi nici o ordine, până ce ministrul-președinte.... — mai multu nu s'a auditu ce-a dișu din pricina furtunei ce s'a ridicat. O jumătate de oră fu o fierbere grozavă în cameră.

Sera la clubul mamelucilor Ivanka i-a ținutu lui Tisza o vorbire cu o emoțiune teatrală, dișendu: „Mari datorințe ai încă să împlinesci pentru țera ta”, par'că ar fi țera lui Tisza Kalman, „ai și datorințe sfințe către familia ta, te rugăm dec să îngrijesc mai bine de siguranța ta.” Totu așa i-au dișu și alți deputați, și se dice că și împăratul l'a sfătuit totu astfel; ba căpitanul poliției a fostu avisat, ca sub răspunderea sa personală să pōrte grije de cea mai necondiționată siguranță a lui Tisza. — Așa se vorbea prin cameră. Asta a fostu preistoricul unei scene, ce caracterizează stările ce domnesc în capitala „țerii lui Kalman Tisza”. După ședința, Tisza se sui într' o birje, după ea urmară patru poliști călări cu revolverele încărcate, înaintea trăsuri mergea în altă birje ministrul de honveți, într' o a doua birje ședea unu funcționar superioru polițienesc er în urmă de totu încă doi călăreți. Publicul sta înmărmurit vedend acestu cortegiu, ce mergea spre Buda.

departe de-aci avem ingropați sub o salciă o sută și douăzeci de ucian; afară de aceea jidanul Ben Joseph încă ne e datoru.”

Ea zimbi și răspuse:

„Mai înainte eu și dup'aceea tu. Sci că așa trebuie să fi?”

„Gândesce-te. Nu mai pot aștepta. Hotărăsece-te, sau voi să mă hotărăscu eu.”

Am lăsat'o singură și am plecatu la plimbare spre mănăstire. Am aflatu pe călugărul rugându-se. Am așteptat până să-și finescă rugăciunea. Mi-ar fi plăcut să mă rog și eu, der nu eram în stare. După ce se sculă am mersu către el.

„Părinte”, i-am dișu, „te-ai ruga ore pentru cineva care se află în mare primejdi?”

„Eu mă rog pentru toți nenorociții.”

„Recitarea'i o missă pent'unu sufletu, care pōte se va înfășișa înaintea Ziditorului?”

„Da”, dișe elu privind-mă lungu. „Așa credu c'am înțelesu.”

I-am aruncat, pe mēsă unu piastru.

„Când vei recita missa?” l'am întreatu.

„Peste o jumătate de cēsă. Der spune-mi, n'ai ceva greutate pe sufletu? Asculta-vei sfaturile unui creștinu?”

Eram pe aci să plângu. M'am dusu apoi. M'am culcatu în ierbă până să audu clopotul. Când se sfârși slujba m'am reîntorsu la cărciumă. Speram, că Carmen se va fi mântuit. Ar fi putut să-mi incalece calul și să fugă.... der totu acolo am aflat'o.

„Carmen”, i-am dișu, „vrăi să vii cu mine?”

Se sculă, își trase mantila pe capu fiindu gata de plecare. Am suit'o în șeuă și am datu pinteii calului.

„Așadér, Carmen, mă vei urma, așa-e?”

„Voiu muri, nu-mi pasă, der mai mult nu voiu trăi cu tine.”

Mi-am opritu calul.

„Aici?” mă întrebă sărindu jos de pe cal. Își desbracă mantila, o aruncă la picioare și sta nemișcată privind lungu la mine.

„Vedă că vrăi să mă omori, e scris...”

„Te rog, ai minte Carmen. Ascultă-mă: voiu uita trecutul... Carmen, Carmen lasă-mă să te mântuescu și dimpreună cu tine să mă mântuescu și pe mine.”

„José”, dișe ea, „pretinđi ceva imposibilu. Eu nu te mai iubesc; tu, tu încă mă iubesc și pentru aceea vrăi să mă omori. Intre noi s'au sfârșit toate. Imi ești bărbat, poți să-ți omori femea. Der Carmen va rămâne liberă. Ea s'a născutu calli, calli vrea să și mōră.”

„Așa der iubesc pe Luca?”

„Da, ilu iubesc pe unu minutu, cevași mai puțin decatu pe tine. ni minutul acesta însă nu mai iubesc pe nimeni.”

Am cădutu la picioarele ei, am apucat'o de mână și le-am udatu cu lacrimi. I-am promis că voiu rămâne hoțu, decât va dori ea. Ea însă mi-a răspuns:

„Ca să te mai iubesc, e cu neputință. Nu vrău să mai trăiescu cu tine.”

Incepeam să fiu stăpănit de patimă. Mi-am scos cuțitul. Mi-ar fi

plăcut să se sparie și să-și cēră ier tare, der ea n'a făcutu nici una nici alta.

Mai în urmă am strigat „vrăi să rămăi cu mine?”

„Nu! nu! nu!” răspuse ea dându cu piciorul în pământ și scoțendu inelul ce-lu primise dela mine, ilu aruncă între tufe.

Am împuns'o de două ori cu cuțitul, care l'am luat dela Garcia, fiindcă alu meu s'a fostu ruptu în gatul lui.

La a doua împunsătură a cădutu fără de nici unu vaetu. Pare că și acum o vedu cum îngâlbea, cum i se închideau ochii și cum muria. Mi-am adus aminte că de multe ori dișea, că i-ar plăcea să-i fiă grōpa în pădure. I-am săpatu der o grōpă și am astupat'o cu țerină. După aceea am încălecatu calul am mersu în Cordova și la cea dintău strajă m'am acusat în su-mi. Am mărțurisitu mărtea Carminei de mâna mea, mormentul însă nu l'am descoperit. Călugărul s'a rugat pentru sufletul ei.

Sărmana Carmen! Țigani erau de vină că au crescutu astfel!

(Traducere după Prosper Merimee).

Pe strade erau foarte mulți polițiști. Mai încep și o ploaie bună și așa nu s'a întâmplat nimic în această zi.

În ședința dela 24 Martie, comisiunea de imunitate s'a ocupat cu afacerea Rohonczy. Acesta spune, că vrând să-și ia pardesiul din garderobă, vedu lângă deputatul Ivanka (om de 70 ani) pe un fecioraș, nu tocmai bine îmbrăcat, care sta în poziția amenințătoare cu brațul ridicat și strigă: „Ești un mameluc miserabil, care n'are să-mi poruncască.” Rohonczy i-a dășit atunci, vedându că un ténér insultă pe un bătrân: „Ce nerușinare e acesta?” Ténérul i-a dășit atunci și lui: „Și d-ta ești un mameluc!” Iritat, cum era încă din ședință, l'a plesnit pe ténérul în cap, ér acesta l'a lovit în față. Scie că l'a apucat apoi pe ténérul de peptu ca să-l bată, i-a mai tras v'r'o două lovituri peste cap, când interveniră apoi mai mulți deputați. Vedându că ténérul are să-i scape din mâni nepepsit, împuşcă cu revolverul în piciorul ténérului. Mai mulți deputați opoziționali au luat atunci o poziție amenințătoare față cu el (Rohonczy), dér li-a strigat: „Am împuşcat, fiindcă m'a pământuit, și așa fi va merge flacăruia, care va face astfel.” Br. Nicolici declară într'o scrisore, că a auditu pe acel ténér strigându prin coridor: „Mameluc blăstemați! Érași ne-ați bătut, dér așteptați numai, vé vomu árta noi!” I-a și făcut Nicolici observare, că decă nu tace, pune să-l dea afară.

Din camerele române.

Camera. Ședința dela 28 Februarie. D-lu C. D. Popescu, raportor, dá ceterie articolului 39 din legea pentru vândarea moșiloror statului la țeran în cuprinderea următoare:

„Prețulu regulat din vândarea în loturi va fi afectat la amortisarea datoriei publice. Această dispoziție nu privește decât capitalul prevădu în tabela de anuitați. Dobândile se voru înscrie în fiecare an în bugetulu de venituri alu ministerului domeniilor, și voru înlocui venitul din arendi, care se reduc treptat cu vândarea moșiloror.”

D-lu M. Cogălniceanu dice că moșile lăsate de strămoși noștri nu erau să slujescă școlilor și bisericilor, ci mănăstirilor în care în timp de invasiuni se adăposteau. Unu domitor român e citat ca exemplu de d. Cogălniceanu, că a lăsat două moși în Moldova, în județulu Român, ca să servescă pentru instituțiunile de cultură și binefacere. Vorbesce apoi despre secularizarea mănăstirilor făcută cu consimțământulu țerei întregi. Oratorulu dice că luându-se averile mănăstirilor nu s'a făcutu spre a le înstreina, ci pentru a servi bisericii și școlei. D-lu Cogălniceanu spune că nu trebuie să se specifice ce să se facă cu prețulu regulat din vândarea moșiloror, ci această sumă să se depună la cassa de depuner și să vie pe urmă cu lege deosebită ca să se hotărască de întrebunțarea ei. D-lu Cogălniceanu face declarația că nu votăză această lege.

D-lu ministru alu justiției Vernescu dice, că bunulu unei țeri este a-și plăti datoriile.

Să proceda la votu. Tote amendamentele se resping.

D-lu ministru de finanța Ghermani a depus pe biurulu Camerei următoarele proiecte de lege: „Modificarea organizării Băncii naționale” și „Transformarea stoculu metalic alu Băncii naționale.”

Proiectulu de lege pentru modificarea legii din 14 Aprilie 1867 relativ la înființarea unui nou sistem monetar și pentru fabricarea moneteloror naționale este următorulu:

Art. 1. Unitatea monetară a României este leulu de aur.

Unu chilogramu aur, fineț 9/10, valorează lei 3.100.

Art. 2. Leulu se împarte în una sută părți, denumite bani.

Art. 3. Monetele române sunt:

a) In aur: bucata de 20 lei, bucata de 10 lei.

b) In argint: bucata de 5 lei, bucata de 2 lei, bucata de 1 leu, bucata de 1/2 lei séu 50 bani.

c) In aramă: bucata de 10 bani, bucata de 5 bani, bucata de 2 bani, bucata de 1 ban.

Monedele de aur (de 20 și 10 lei)

cuprind titlulu de nouă părți din deca aur fin și o parte din deca aliagiu.

Monetele de argint de 5 lei cuprind titlulu de 900 argint fin și 100 aliagiu; ér monetele de argint de 2 lei, 1 leu și 50 bani voru cuprinde 835 argint fin și 165 părți din miă aliagiu.

Monetele de aramă se compun din 95/100 aramă, 4/100 cositor, 1/100 zinc cu o toleranță în mai multu séu mai puțin de 7/1000

Monetele de aur streine, fabricate după sistemulu monetar decimalu metricu, avându același titlu, greutate și dimensiuni ca și monedele române, se voru primi la tote casele publice de o potrivă cu moneta legală a țerei. Celelalte monete de aur streine se voru primi la casele publice după un tarif stabilitu prin o lege.

Monetele de argint nu voru putea fi liberate de câtu pentru o sumă maximă de una sută lei (100 lei); ér monetele de bronzu pentru suma de lei cinc (5).

Afară de monetele naționale fabricate și puse în circulație până la promulgarea legii de față nu se va putea fabrica altă monedă decât în virtutea unei legi speciale.

Monetele naționale usate se voru stringe, topi și se voru înlocui prin altele noue.

Academia Română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportulu secretarului generalu asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare).

7. Din *Etymologicum Magnum Romaniae* s'a publicat a 2-a fasciură din Tomulu II. Cu această fasciură, care a fostu anunțată în sesiunea trecută, publicațiunea a ajunsă până la cuvântulu *Ariciu*.

Cruda durere, care a lovit pe iubitul nostru colegu Hasdeu, pe învățatul și agerulu cercetătoru alu bogățiilor limbei noastre, prin pierderea unicei sale fiice de unu talentu estraordinar și de o erudiție rară, l'a pus în neputință de-a continua în cursulu acestui anu lucrarea sa pentru întocmirea marelui monumentu pe care elu, după augustulu îndemnu alu M. Sale Regelui, a început să-l ridice limbei românesce.

Sperăm, că îi va veni tăriă de acolo unde este totă puterea, că-i va veni mângăere de acolo unde este eternulu isvor de mângăere pentru cei cari suferă, și astfel întărit și mângăiat va regăsi întru sine puteri îndeajuns ca să continue marea sa lucrare pentru care Români îi voru binecuvânta memoria departe în viitor.

Cu tote acestea și în cursulu acestui anu d-lu Hașdeu a continuat cu adunarea materialulu, rămânendu-i prin urmare numai sarcina redacțiunei.

8. Aceeași durerosă cauză a împedat pe d-lu Hașdeu să termine Vol. II alu publicațiunei sale despre *Psaltirea* lui Coresi. Interesantul program alu cuprinsulu acestui volum l'am adus la cunoscința d-vostre în raportulu pe care am avut onorea a vi-lu presenta la începutulu sesiunei trecute. În cursulu anulu s'au făcutu pentru această publicație mai multe reproduceri din cele mai vechi tipărituri românesce din secolulu XVI. Sperăm că în anul viitor se va tipări întregu volumulu acesta care va arunca multă lumina asupra activității literare a Românilor în secolulu XVI.

9. *Schimbulu Publicațiiloror.* — Academia a continuat a răspândi publicațiunile sale dăruindu-le mai multor instituțiilor, unde ele pot servi la studiile științifice și la răspândirea cunoscințelor, mai ales între tinerime.

Astfelu publicațiunile noastre au fost dăruite următoarelor instituțiilor românesce de instrucție și de cultură:

1-2. Școlilor normale superioare din Bucuresci și Iași.

3. Bibliotecii Corul I din Buzău.

4. Bibliotecii S-tei Mănăstiri Némțulu și Secul.

5. Reuniunei învățătoriloror români din ținutul Reghinulu în Transilvania.

Academia a voit a lua și densa parte la serbarea centenarulu alu 8-lea alu Universității din Bologna, și a trimes — spre acestu scop — publicațiunile sale pentru biblioteca acelei vechi și celebre universități.

S'au stabilit noue relații de schimb publicățiunilor cu următoarele institute științifice:

1. Societatea istorică și literară polonă din Paris.

2. Societatea Carpatică ungară dela Lőcse.

3. Universitatea din Giessen.

III. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetări istorice.

Din colecțiunea de *Documente istorice* se tipăresc în acestu anu două volume deodată, cari amândou se apropie de sfârșitu:

1. *Tomulu II, partea 1*, cuprinde documentele adunate de Eudoxiu Hurmuzaki pentru anii 1451—1575. Din acestu volum s'au tipărit până acum 52 côle cari conțin 385 documente.

2. *Tomulu I, partea 2*, cuprinde documente din anii 1346—1450, adunate și coordonate de cătră d-lu Nic. Densușianu. S'au tipărit până acum 74 côle, cari conțin 475 documente. În acestu volum se tipăresc și prețioasele documente, în mare parte inedite, cari au fost procurate din arhivele generale dela Moscva în facsimile fotografice prin stăruințele colegulu nostru d-lu N. Kretzulescu, și între cari se află vechile tractate ale domniloror români, Munteni și Moldoveni, cu regii Poloniei; cele scrise în limba latină se publică exact în textulu lor originalu, cele slavone în textulu originalu, însoțit cu traducere latină și cu bogate note pe cari le-a făcutu anume pentru această publicație învățatul slavistu d-lu E. Kaluzniacki, profesor la Universitatea din Cernăuți.

(Va urma.)

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS”

(Serviciulu biurulu de coresp. din Pesta)

Bucuresci, 28 Martie. În ședința camerei anunță ministru-președinte Rosetti, că în curându va presenta documentulu, prin care prințulu moștenitoru Vilhelm de Hohenzollern renunță la succesiune pe tronulu României în favorea fratelui său mai ténér Ferdinand.

Zanzibar, 28 Martie. Germanii au bombardat Sâmbătă localitatea Sadani.

DIVERSE.

Amanta lui Milan. În pomposulu castelu așa numitu Topcideru din apropierea Belgradulu trăsese de câțiva ani o ténéră damă, a cărei frumșețe nu de mult încă era admirată și la Pesta. De când această perfectă frumșețe s'a dus în Serbia, ea nici unu momentu nu a părăsit castelulu dela Topcideru înconjurat cu ziduri înalte și afară de Milanu nici unu muritor nu a putut să se laude cu aceea, că ar fi fost primit de ea. Diarele străine spun, că în cercurile intime dela Belgrad și Pesta se vorbesce acum foarte mult despre această amică a ex-regelui Milanu. S'a dășit între altele, că abdicarea regelui Milanu ar fi în foarte strinse relații cu sentimentele ce regele Milanu ar avé cătră această dómna și că densulu ar fi părăsit tronulu pentru a se devota densei. Nu se pte însă da creșământu acestei afirmări. Dómna acesta este fca unui ampoiătu de gară, și atât ea, cât și alte două surori ale sale sunt de o frumșețe înainte căreia rămâne uimitu ori și cine. Cea mai mare se logodi cu unu bărbatu bogat, Samoskeoy Géza, dér care nu putu să o ia de nevastă, căci în urma unei aventuri a sa a trebuit să fugă din țera. A doua soră se mă-

rită după unu profesor de limba franceză și englesă, dér luându de nevastă a făcutu cea mai mare greșelă de limbă, căci neputându să țină trăsura pentru nevastă-sa, acesta fugi cu unu bogat cavaleru. Cea de-a treia — despre care e vorba aci — este și cea mai interesantă și cea mai norocosă dintre tote. Semărită după unu membru alu familiei Tömöy, care în curându după-ce o luă făcu bunăstarea — pentru nevastă-sa — să móră și să-i lase unu venit anual de șese mii florini, ceea-ce nu era destulu pentru o damă, care voia nu numai prin frumșeța sa să fiă vestită, dér și prin toaletele și pompa cu care trăsese. De aceea nu refuză propunerile unui altu domn, care-i asigură o viață lucosuă, dér pe care îl părăsise îndată ce făcu cunoscință cu Milanu. Acesta îndată ce a vădu'to, s'a înamorat de ea și mergendu la Belgrad, i-a scris la scrisori ună mai sentimentală decât alta, până ce acesta a și venit și s'a instalat la palatul din Topcideru, unde se putea mândri că e adorată de unu rege.

Necrolog.

Subsemnații în numele lor, a conșăngenilor, amicilor și amicelor precum și a tuturor cunoscătoriilor, cu inima înfrântă de durere aduc la trista cunoscință, că **Maria Maior** nasc. **Gradovicu** sufletulu de soțică cel mai curat, cel mai sincer, cel mai blând, fică iubitor, mătușă, noră, nepotă, cumnată și amica cea mai bună, în frageda ei etate de 17 1/2 ani și o fericită vieție conjugală de 6 1/2 luni după unu morbu îndelungat și consumator în 17 Martie a. c. st. n. la 8 ore séra și-a datu nobilulu său sufletu în mânilor Creatorulu. Rămășițele ei terestre se voru depune în 20 a l. c. după amédu la 2 ore în cimiterulu bisericescu gr. cat. din locu. **Nadișlu Român, la 17 Martie 1889 c. n.**

Fiă-i țerina ușoră și amintirea binecuvântată! **Georgiu Maior**, preot gr. cat. ca soț. **Rozalia Gradovicu** nasc. **Stanciu**, ca mamă. vid. **Sofia Maior** nasc. **Nistor**, ca sócră. **Veturia Otilia Pop**, ca nepotă de soră. **Maria Sanciu**, vid. **protopopésă**, ca bună. **Georgiu Gradovicu**, avocat, **Anica Hansea** nasc. **Gradovicu**, **Marta Ciurcașu** nasc. **Gradovicu**, vid. **Ecaterina Pop** nasc. **Gradovicu**, **Lucreția Botișu** nasc. **Stanciu**, **Liviu Stanciu**, **Georgiu Stanciu**, preot gr. cat. **Maria Bărnăuțu** nasc. **Stanciu**. **Ioan Maior**, proprietar, **Susana Maior**, nasc. **Koronka**, ca unchi și mătuș. **Ioan Pop**, preot gr. cat., **Aurelia Maior**, **Traian Maior**, **Augustin Maior**, **Laura Pop** măr. **Stanciu**, **Demetriu Bărnăuțu**, ca cumnați și cumnate.

Cursulu piețel Brașov

din 25 Martie st. n. 1889.

Bancnote românesce	Cump.	9.58	Vând.	9.56
Argint românescu	-	9.60	9.63	9.63
Napoleon-d'or	-	9.61	9.63	9.63
Lire turcesce	-	10.84	10.88	10.88
Imperiali	-	9.84	9.88	9.88
Galbeni	-	5.62	5.65	5.65
Scris. fonc. „Albina” 6%	-	101.—	—	—
„Rube” 5%	-	98.50	99.—	99.—
Ruble rusesc	-	127.—	128.—	128.—
Discontulu	-	6 1/2—8%	pe anu.	

Cursulu la bursa de Viena

din 26 Martie st. n. 1889.

Renta de aur 4%	-	103.25
Renta de hârtia 5%	-	94.95
Imprumutul căilor ferate ungare	-	145.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	-	99.30
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	-	120.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	-	114.75
Bonuri rurale ungare	-	104.95
Bonuri cu clasa de sortare	-	104.95
Bonuri rurale Banat-Timișu	-	104.95
Bonuri cu cl. de sortare	-	104.95
Bonuri rurale transilvane	-	104.05
Bonuri croato-slavone	-	104.50
Renta de hârtia austriacă	-	83.80
Renta de argint austriacă	-	84.20
Renta de aur austriacă	-	111.45
Losuri din 1860	-	142.30
Acțiunile băncei austro-ungare	-	891.—
Acțiunile băncei de credit ungar.	-	311.—
Acțiunile băncei de credit austr.	-	305.25
Galbeni împărătesce	-	5.70
Napoleon-d'or	-	9.58
Mărci 100 imp. germane	-	59.20
Londra 10 Livres sterlinge	-	121.20

Editor și Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Mureșianu.**

